

Вокзали, привітні до пасажирів-інвалідів

За найновішими соціологічними даними, на території семи областей, де територіально розміщені відокремлені підрозділи Львівської залізниці, проживає майже 700 тисяч осіб з обмеженими фізичними можливостями. Наразі послугами залізниці користується невеликий відсоток пасажирів з особливими потребами, однак залізничники щоразу більше адаптують свою галузь і для цієї категорії населення.

Часто інваліди сумно іронізують між собою, що для них обладнують спеціальні місця у транспорті, тоді як більшість із них не має фізичної можливості вийти з дому, оскільки ані ліфти, ані сходові клітки не пристосовані до переміщення у візку. Ця проблема гостра і для залізниці. Нині практично всі вокзали обладнані необхідними вигодами для інвалідів і пандусами, призначеними для того, щоб безперешкодно дістатися приміщення вокзалу чи перонів. Однак більшість вокзалів споруджувались у часи, коли не було й мови про врахування життєвих інтересів неповносправних громадян, тому, навіть піднявшись пандусом, вільному руху перешкоджають всюдисущі порogi.

Натомість головний інженер пасажирської служби Василь Рудзінський розповів, що негативний вплив цих нюансів – мінімальний, оскільки на вокзалах магістралі за потреби працюють спеціально створені групи, які допомагають особам з обмеженими фізичними можливостями безперешкодно дістатись до об'єктів вокзалу:

– На звернення інваліда черговий по вокзалу викликає станційних робітників, які допомагають йому з моменту прибуття на вокзал до посадки у потяг. Після цього керівництво станції у телефонному режимі передає дані про пасажирів-інвалідів на станцію прибуття чи пересадки для того, щоб неповносправний громадянин не залишився там без допомоги. Що ж до необхідних вигод, то ними обладнані лише найбільші вокзали залізниці. Щоправда, ми постійно співпрацюємо з обласними асоціаціями інвалідів, із якими погоджуємо всі необхідні впровадження і за можливості реалізуємо їх.

Чим хата багата...

На головних вокзалах магістралі традиційно біля стоянки, призначеної для транспорту людей з особливими потребами, встановлено схему вокзалу, на якій відповідними піктограмами вказано наявність та розміщення на вокзалі допоміжних засобів і пристроїв для людей-інвалідів. На вокзалах станцій Львів, Івано-Франківськ, Чоп та Ужгород встановлені також кнопки (пристрої) виклику касира та чергового по станції. У спорудах вокзалів Львова, Івано-Франківська, Чернівців, Чопа, Тернополя, Рівного та Ужгорода є тактильні наземні, підлогові показники для осіб із порушенням зору, а у Львові та Чопі додатково є спеціальні контрастні позначення. На Львівському, Чопському та Ужгородському вокзалах для осіб із порушенням зору встановлені звукові пульсуючі вказівники-орієнтири. У медпунктах вокзалів є інвалідні віз-

ки, якими за потреби можна скористатися.

Для обслуговування інвалідів-спинальників, тобто тих, що пересуваються на візках, на вокзалах працюють спеціалізовані каси із заниженими віконцями. Окрім цього, інші категорії інвалідів можуть обслуговуватись у всіх касах вокзалу позачергово, що передбачено технологічним процесом роботи вокзалів. На великих та багатьох менших вокзалах є пристосовані для інвалідів камери схову та спеціальні телефонні апарати, функціонують чоловічий і жіночий туалети з розширеними розмірами дверей, а санвузол та умивальники знаходяться нижче встановленого рівня для зручності користування, є спеціальні пристосування для підтримки. У залах очікування визначені місця для пасажирів з обмеженими фізичними можливостями, а в кімнатах відпочинку – спеціально облаштовані кімнати.

Львівська залізниця має три спеціалізовані вагони для перевезення інвалідів-спинальників. Кожен такий вагон обладнаний спеціальним підйомником, двомісним купе та широким біотуалетом і душем. Вагон спеціально обладнаний для зручної посадки пасажирів-інвалідів. Замовити вагон можна, звернувшись до старшого квиткового касира та заповнивши відповідну заявку. Далі з пасажирською службою погоджується наявність цього вагона на потрібний період.

Інженер-технолог вокзалу станції Ужгород Світлана Шишлова радить замовляти ці вагони заздалегідь.

– В одному такому вагоні можна провести лише одну людину з обмеженими фізичними

можливостями. І з одним таким пасажиром вагон може бути задіяний у рейсі від декількох діб до тижня залежно від дистанції. Тому замовляти потрібно мінімум за п'ять діб, краще – за місяць. Інформація про цю зручність для інвалідів поширюється швидко, і попит на ці вагони щороку збільшується. Ми щоразу намагаємося йти назустріч нашим клієнтам, тож, якщо вільного вагона на потрібну дату нема, з'ясуємо, чи можна скорегувати дату поїздки, – пояснює Світлана Шишлова.

Найзатребуваніші ці вагони влітку та восени. А найпопулярніші маршрути – Сімферополь, Слов'янськ, Харків, Київ та Дніпропетровськ. Решту місць у вагоні продають звичайним пасажиром за ціною фірмового вагона.

Варто відзначити, що за "Програмою створення належних умов для доступу людей з інвалідністю до об'єктів транспортно-дорожньої, туристичної інфраструктури та поштового зв'язку на 2012-2016 роки" на 2014 рік Львівська залізниця запланувала і подальше вдосконалення цього сектора. Зокрема відремонтувати пасажирські платформи з облаштуванням пандусів на станціях Давидів, Глібовичі, Старий Самбір, здійснити реконструкцію на станції Рава-Руська, а також облаштувати рельєфні контрастні смуги на перонах та реконструювати пандуси на приміському вокзалі станції Львів.

Краще, ніж у Західній Європі

Найкращим з точки зору обслуговування осіб з обмеженими фізичними можливостями на Львівській залізниці є вокзал станції Ужгород. За всіма параметрами він не поступається європейським вокзалам, а багатьох із них перевершує. Як зазначив начальник ужгородського вокзалу Юрій Товт, у жодній із країн-сусідів нема такого високого рівня обслуговування інвалідів.

Юрій Товт також розповів, що абсолютна відповідність вокзалу до потреб інвалідів зумовлена тим, що всі ці вимоги були враховані ще у процесі проектування та будівництва.

– У 2003 році коли планувалося спорудження нового вокзалу, вже діяли нові вимоги, які передбачали, що проєкт споруди не буде погоджений без врахування потреб пасажирів-інвалідів. Зокрема була передбачена система

пандусів, що дозволяють оминати сходинки і дістатися приміщення вокзалу чи перонів; відсутність порогів, щоб інвалід на візку міг вільно переміщатися всією територією вокзального комплексу; широкі двері; наявність ліфтів до кожної платформи та інші вигоди, що широко впроваджуються зараз на вокзалах: камери зберігання, понижені каси, кімнати відпочинку тощо. Ще одна перевага, яку, окрім нашого, має ще хіба що Донецький вокзал, – це зал очікування для інвалідів, де інвалід може комфортно провести час з особою, що її супроводжує. Щоб закрити доступ до цих залів безхатченкам та особам із "липовими" посвідченнями, обов'язковою вимогою для перебування там є квиток на потяг, – розповів Юрій Товт.

Життя не стоїть на місці, у наші дні навіть того, що закладено від початку у проєкті споруди, вже недостатньо. З ініціативи інвалідів недавно на вокзалі було впроваджено ще ряд вигод: встановлено спеціальні звукові сигнали для незрячих людей та оновлені піктограми зі шрифтом Брайля.

– Про необхідність встановлення звукового сигналу нас попросила Спілка незрячих, вона й надала відповідне обладнання. А от таблички зі шрифтом Брайля – це спільна робота пасажирської служби з благодійними організаціями. Вони нам підказали місце встановлення, самі виводили фон та визначали розташування. Ці таблички знаходяться в доступних місцях, і людина, яка вміє таким чином читати, може знайти і зрозуміти, куди їй потрібно рухатися. Є цілий такий маршрут прямування: черговий по вокзалу, каса, туалет тощо, – пояснює Юрій Товт.

Директор Закарпатського обласного центру комплексної реабілітації інвалідів та дітей з інвалідністю Олег Кириленко займається найважчою категорією інвалідів: дітьми й молоддою з ураженнями центральної нервової системи. Він один із тих активних людей, які вибудовують систему надання допомоги інвалідам та піклуються про вирішення для них проблеми безбар'єрності. Про Ужгородський вокзал він розповідає позитивно.

– Цей вокзал не лише чарує архітектурними формами у закарпатських традиціях, тут створені всі сприятливі умови, щоб люди усіх груп інвалідності почувалися комфортно. У

нашому регіоні 61 тисяча людей з особливими потребами, вони досить активні і вміють відстоювати свої права та вирішувати свої проблеми. Особливо приємно відзначити, що таке велике і розгалужене підприємство, як залізниця, у багатьох напрямках іде назустріч пасажиром з особливими потребами, – зрештою Олег Кириленко.

Оксана ЛОЇК